

Wiadomości Gospodarcze

Nr. 2

W Krakowie 2 Lutego 1919

Rocznik IV.

Drukowane jako rękopis. — Przedruk dozwolony jedynie za podaniem źródła.

W razie nieotrzymania numeru należy reklamować na pocztę. Reklamy są wolne od opłaty pocztowej

Treść Nr 2: Uregulowanie stosunków służbowych pomocników handlowych. — Walka z lichwą. — Ukonstytuowanie giełdy. — Zgłaszanie pretensji do dawnego rządu austriackiego. — Zgłaszanie strat wojennych. — Utudnienia transportowe. — W sprawie taryfy drożkarskiej. — W sprawie przydziału spirytusu denaturowanego. — Unormowanie obrotu: Wolny obrót skórami. — Wolny obrót towarami tekstylnymi. — Obrót niektórymi artykułami żywności. — Ceny maksymalne wódki. — Ceny spirytusu. — Ceny octu. — Obrót materiami żelaznymi. — Zakaz wywozu cementu z Galicji. — Obrót szkłem tafLOWYM. **Informacje:** Wojskowe Biuro pośrednictwa pracy dla zdemobilizowanych żołnierzy. — Filia niemiecko-austriackiego Biura obrotu towarowego. — Zmiany w rejestrze handlowym.

OD REDAKCYI.

Wobec bardzo znacznego podrożenia kosztów wydawnictwa i wzmagających się trudności nabycia papieru, pojawiać się będą „Wiadomości gospodarcze” w odstępach nie jak dotąd tygodniowych, lecz z reguły co dwa tygodnie.

Instytucje, korporacje oraz kupcy, rękodzielnicy i przemysłowcy okręgu Izby otrzymują „Wiadomości gospodarcze” za ustnem lub pisemnem zgłoszeniem w biurze Izby handlowej i przem. w Krakowie, ul. Długa 1. Tel. Nr. 2318.

Uregulowanie stosunków służbowych pomocników handlowych.

Przystępując do opracowania rozporządzenia normującego stosunki służbowe pomocników handlowych do pracodawców, u których pomocnicy ci przed ich powołaniem do wojska pracowali, postanowił Wydział zdrowia i opieki społecznej P. K. L. oprzeć się na analogicznem rozporządzeniu niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 L: 27. Na przedwstępnej konferencji odbytej w tej sprawie z zastępcami Wydziałów sądowego i przemysłowo-handlowego P. K. L. wyłoniła się kwestya, czy postanowienia cytowanego rozp. niem.-aust. Rady Stanu, w szczególności §§ 5. i 6. odpowiadają interesom rodzimego przemysłu i handlu. Wydział zdrowia i opieki społecznej zwrócił się przeto do Izby handlowej i przemysłowej o wypowiedzenie w tym względzie opinii.

Odpowiedź Izby brzmiała, jak następuje:

„Na pismo de praes. 22. stycznia 1919 L: 341/OS. mamy zaszczyt donieść, co następuje:

Stosunki służbowe pomocników handlowych, o ile chodzi o utrzymanie w mocy tychże stosunków przez czas wojny, uregulowane zostały rozporządzeniem cesarskiem z dnia 29. lutego 1916 Dz. p. p. Nr. 58.

Zacytowane rozporządzenie obowiązuje dotychczas na terenie działalności Polskiej Komisji Likwidacyjnej.

W porównaniu z rozporządzeniem niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 Nr. 27, zawiera to ostatnie rozporządzenie dalej idące ulgi na korzyść handlowego personelu pomocniczego, które dadzą się ująć w następujące punkta:

1. Zakres zastosowania rozporządzenia.

Wedle § 1. rozporządzenia niemiecko-austriackiej Rady Stanu podlegają przepisom tego rozporządzenia nie tylko stosunki służbowe pracobierców, którzy w dniu 25. lipca 1914 pozostawali w służbie już przez jeden miesiąc i w ciągu trwania tego stosunku służbowego wstąpili do wojska, ale nadto stosunki służbowe pracobierców, którzy w dniu 25. lipca 1914 nie pozostawali jeszcze przez jeden miesiąc w służbie, o ile stosunek służbowy w dniu wstąpienia do wojska trwał już nieprzerwanie przez dwa lata.

Podczas gdy rozporządzenie cesarskie z dnia 29. lutego 1916 dotyczy tylko pierwszej kategorii pomocników handlowych, to rozporządzenie niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 wprowadza ową drugą kategorię pomocników handlowych, do której przepisy nowego rozporządzenia winny mieć zastosowanie.

Przeciw temu rozszerzeniu zakresu zastosowania rozporządzenia nie podnosi Izba zarzutów.

2. Wypowiedzenie.

W § 1. rozporządzenia niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 ustalone zostały terminy wypowiedzenia stosunku służbowego kontynuowanego dalej po ukończeniu służby wojсковей.

Przepis tego § postanawia, iż w tej mierze obowiązują terminy wypowiedzenia przedtem umówione. Jeżeli zaś stosunek służbowy zawartym został na czas nieoznaczony i stosunek ten zostanie po ponownem wstąpieniu pomocnika do służby, przez pracodawcę wypowiedziany, wówczas o ile chodzi o pracobierców pierwszej kategorii, nie może stosunek służbowy zgasać przed upływem 3 miesięcy, zaś odnośnie do pomocników drugiej kategorii, przed upływem dwóch miesięcy, licząc od ponownego rozpoczęcia służby.

Powyższe terminy wypowiedzenia są dłuższe, a niżeli terminy wypowiedzenia ustanowione w § 5. rozporządzenia cesarskiego z dnia 29. lutego 1916.

Licząc się z obecnymi warunkami podaży i popytu pracy w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych, należałoby przyjąć owe dłuższe terminy wypowiedzenia, które umożliwią pracobiercom chwilową egzystencję i pozwolą na ewentualne wyszukanie nowej odpowiedniej posady.

3. Podwyższenie poborów pracobiercy z chwilą ponownego objęcia służby.

§ 6. rozporządzenia niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 wprowadza normy, dotyczące podwyżki poborów pracobierców, z chwilą ponownego zgłoszenia się do służby.

Wysokość podwyżki wynosi 120%, względnie 100%, 75% i 60% dawnych poborów zależnie od tego, w jakim okresie czasu pracobierca wstąpił do wojska.

Równocześnie postanowiono w ustępie 2. § 6, iż w ten sposób podwyższone pobory pracobiercy łącznie z dawną płacą wynosić mogą miesięcznie maksymalnie K 1250. Z tego wynika, że np. pracobierca, który przed wstąpieniem do wojska pobierał tytułem płacy miesięcznej K 1250 lub więcej, nie ma przy ponownem wstąpieniu do służby prawa do żądania podwyżki.

Chodzi tutaj więc głównie o zabezpieczenie bytu mniej dobrze wyposażonych pracowników, na co należałoby się zgodzić, zwłaszcza iż obecne płace praktykowane w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych wzrosły w porównaniu z poborami przed wojną i w czasie wojny w tym samym mniej więcej stosunku procentowym.

4. Zastosowanie przepisów rozporządzenia niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 do pracodawców, którzy po 25. lipca 1914 za-

stanowili prowadzenie przedsiębiorstwa w całości lub w większej części.

Wedle § 13. rozporządzenia niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 mają przepisy tego rozporządzenia również zastosowanie w tym wypadku, jeżeli pracodawca po 25. lipca 1914 zastanowił w całości lub w większej części prowadzenie przedsiębiorstwa, chyba że pracodawca względnie jego prawny następca znalazł się wskutek wypadków wojennych w takim położeniu gospodarczem, że wypełnienie tych zobowiązań będzie dla niego niemożliwe.

Postanowienie tego § stoi w przeciwieństwie do postanowień § 12. cesarskiego rozporządzenia z dnia 29. lutego 1916, gdzie wypowiedziano zasadę, iż przepisy cesarskiego rozporządzenia z dnia 29. lutego 1916 nie mają mieć zastosowania do pracodawców, którzy z powodu wypadków wojennych przedsiębiorstwo po dniu 25. lipca 1914 w całości lub w większej części zastanowili, jeżeli ten stan istnieje jeszcze w dniu, w którym pracobierca zgłosił się do służby.

Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie proponuje przejęcie tego przepisu do rozporządzenia niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 a w szczególności zastąpienie §-u 13. tego rozporządzenia §-em 12. rozporządzenia z dnia 29. lutego 1916.

Izba pozwala sobie zauważyć, iż pod tym względem stosunki w naszym kraju wykazują zupełną odmienną w porównaniu ze stosunkami w niemieckiej Austrii. U nas uległ cały szereg przedsiębiorstw skutkiem wydarzeń wojennych zupełnemu zniszczeniu, nie mówiąc już o tem, iż większość kupców i przemysłowców z powodu przymusowej ewakuacji musiała zastanowić prowadzenie dawnego przedsiębiorstwa.

Zdaniem Izby nie byłoby rzeczą słuszną, aby do tych pracodawców stosowały się przepisy rozporządzenia. Podobne wypadki całkowitego względnie częściowego zastanowienia ruchu występują w niemieckiej Austrii tylko sporadycznie tak, że nawet przy stosowaniu wzajemności nie oddziałaloby to niekorzystnie na obywateli polskich znajdujących się w krajach austriacko-niemieckich.

Inne przepisy rozporządzenia niemiecko-austriackiej Rady Stanu z dnia 18. listopada 1918 nie zawierają zasadniczych zmian w porównaniu z rozporządzeniem cesarskim z dnia 29. lutego 1916 i jako takie nadają się do przyjęcia.

Nawiązując do ostatniego ustępu pisma Polskiej Komisji Likwidacyjnej, Wydziału zdrowia i opieki społecznej podaje Izba poniżej adresy zrzeszeń pracodawców i pracobierców, któreby obok Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie — należało zaprosić na projektowaną konferencję:

Centralny Związek galicyjskiego przemysłu fa-

brycznego, Ekspozytura w Krakowie,
 Kongregacja kupiecka w Krakowie,
 Stowarzyszenie kupców i młodzieży handlowej
 w Krakowie,
 Krakowskie Stowarzyszenie kupców w Krakowie,
 Stowarzyszenie kupców podróżujących w Krakowie,
 Związek Centralny Handlowców Austrii, Grupa
 krakowska w Krakowie,
 Związek urzędników prywatnych w Krakowie,
 Związek urzędników bankowych w Krakowie,
 Izba Stowarzyszeń rękodzielniczych i przemysłowych w Krakowie“.

Walka z lichwą.

W sali posiedzeń Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie odbyła się w dniu 22 b. m. konferencja w sprawie akcji zwalczania lichwy i spekulacji, zwołana przez Wydział przemysłu, rękodzieł i handlu Polskiej Komisji Likwidacyjnej.

Konferencji przewodniczył naczelnik Wydziału, b. poseł Zieleniewski. Wzięli w niej udział prezydenci Sądu Turowicz i Panek, prokurator Dr. Tokarz imieniem Wydziału sprawiedliwości PKL, — Dr. Ottman imieniem Wydziału aprowizacyjnego PKL, — Dr. Bogdani i Dr. Gabrielski imieniem Komitetu dla zwalczania lichwy, — prezydent Federowicz i nadradca Sawiński imieniem Magistratu m. Krakowa, — prezydent Epstein, wiceprezydent Peroś i sekretarz Dr. Josefert imieniem Izby handlowej i przemysłowej, Dr. Henryk Szarski imieniem Kongregacji kupieckiej, — radca Adelman imieniem Stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej, — radca Schechter imieniem Krakowskiego Stowarzyszenia kupców, — radca Kosobucki, radca Wajda i Iglicki imieniem Stowarzyszeń rękodzielniczych oraz referenci Wydziału przemysłu, rękodzieł i handlu PKL.

Zebrań zgalił poseł Zieleniewski, zaznaczając, iż konferencja zwołana została na skutek memoriałów, które w przedmiocie zwalczania lichwy towarowej wpłynęły do PKL ze strony krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej oraz miejscowych organizacji kupieckich i rękodzielniczych.

W dyskusji, jaka się na ten temat rozwinęła, wyrażono zapatrywanie, iż należy z całą bezwzględnością tępić lichwę i paskarstwo.

W wypadkach udowodnionej lichwy względnie paskarstwa należy do winnych stosować najsurowsze kary. Nie powinno się jednak przeciągać struny. Trzeba pamiętać o tem, że znaczna większość kupców i rękodzielników prowadzi swe przedsiębiorstwo uczciwie i solidnie i jako tacy, nie powinni być narażeni na przykrości i szykany.

Tym kupcom i przemysłowcom należałoby u-

możliwie dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa przez wydanie norm, któreby oznaczały wysokość dozwolonego zysku przy sprzedaży towarów oraz przez powołanie do życia instytucji, któreby wydawała opinie o wysokości cen i wymiarze zarobku w poszczególnych wypadkach podejrzenia o lichwę.

Ponieważ w siedzibach sądu krajowego i sądów obwodowych istnieją komisje dla badania cen, możnaby odnośne funkcje powierzyć tymże komisjom pod warunkiem, że zostaną zreorganizowane przez uzupełnienie ich składu znawcami ze sfery kupieckich oraz przemysłowych oraz przez odpowiednie rozszerzenie ich kompetencji rzeczowej.

Konferencja miała charakter informacyjny.

Przewodniczący, zamykając obrady, zaznaczył, iż wyniki konferencji zostaną w odpowiedni sposób zużytkowane i jest nadzieja, iż przedstawione postulaty kupców i rękodzielników zostaną spełnione, jednak bez naruszenia zasad obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

Ukonstytuowanie giełdy.

Dnia 20. stycznia br. odbyło się w obecności zastępców trzydziestu kilku instytucji finansowych i firm bankowych założycielskie posiedzenie krakowskiej giełdy pieniężnej.

W charakterze członków przystąpiło do giełdy 27 instytucji i firm.

Do wydziału giełdowego powołani zostali pp. Armołowicz, Bigo, Dołżycki, Epstein, Filippi, Holzer, Masek, Raczyński, Szancer i Ungar.

Wydział ukonstytuował się wybierając przewodniczącym prez. Epsteina, zastępcą dyr. Armołowicza. Prowadzenie sekreteryatu giełdy powierzono adw. dr. Drochowskiemu. Na senzałów giełdowych powołano pp. Tomaszewskiego i Kaufmanna.

Otwarcie giełdy nastąpi 3 lutego b. r.

Zgłaszanie pretensyi do dawnego rządu austriackiego.

Wdrożona przez krakowską Izbę handlową w porozumieniu z Polską Komisją Likwidacyjną akcja zestawienia pretensyi poddanych polskich do dawnych władz austriackich wymaga dalszego uzupełnienia zwłaszcza z kół przemysłowych i rękodzielniczych, którzy dotąd nadesłali Izbie nieznaną stosunkowo ilość zgłoszeń.

Wysokość zarejestrowanych dotąd przez Izbę pretensyi sięga obecnie 50-ciu milionów koron, z czego znaczną część stanowią pretensye do galicyjskich władz krajowych, zwłaszcza do Centrali odbudowy. Izba handlowa i przemysłowa przedłuża wobec tego termin zgłoszeń i wzywa ponownie kupców, przemysłowców oraz rękodzielników Galicyi

i Śląska polskiego o przedłożeniu na piśmie swych pretensyi wraz z odpisami rachunków, kwitów itd.

Z początkiem lutego przedłoży Izba gotowe zestawienie pretensyi do dalszego zużytkowania prezydium Komisji Rządzącej w Krakowie, poselstwu polskiemu we Wiedniu oraz Warszawskiemu biuru kongresowemu, ekspozyturze krakowskiej, która pod kierownictwem prof. Michalskiego przygotowuje operat likwidacyjny stosunku Galicyi do Austrii.

Zgłaszanie strat wojennych.

Przystępując do zebrania wszystkich pretensyi wynikających z tytułu strat wojennych poniesionych przez rzemiosła i handel, zarządziło Ministerstwo przemysłu i handlu, iż straty te poniesione w okresie czasu od wybuchu wojny do dnia 1 stycznia 1919 winny być zgłoszone przed dniem 1. marca b. r. do Wydziału rejestracyi strat wojennych przy Radzie Głównej Opiekuńczej w Warszawie, ul. Mazowiecka 7.

Zgłoszenia wnoszone w późniejszym terminie przyjmowane będą tylko w wyjątkowych wypadkach, o ile opóźnienie zostanie uznane za usprawiedliwione.

Zgłoszenia strat mają być dokonane przez poszkodowanych lub przez osoby, upoważnione do występowania w imieniu danego zakładu rzemieślniczego lub handlowego. W imieniu poszkodowanych znajdujących się poza krajem obowiązani są do zgłoszenia ich zastępcy prawni, a w braku tych osoby pod których opieką pozostaje w danej chwili odnośny zakład rzemieślniczy lub handlowy, nawet wówczas, gdy osoby te nie działają na mocy prawnego upoważnienia.

Zgłoszenia kierować należy do wymienionego wyżej Wydziału lub do Filii tegoż Wydziału w Warszawie, ul. Mazowiecka 7.

Utrudnienia transportowe.

Izba handlowa i przemysłowa zwróciła uwagę Wydziału przemysłu, rękodzieł i handlu, Komisji Rządzącej w Krakowie na utrudnienia eksportowe dla Galicyi.

Wedle niesprawdzonych dotąd urzędowo doniesień niemieckich urzędów cłowych zabronić miano Niemcom wywozu poza granice Rzeszy. O ile zakaz ten istotnie został wydany, dotknie on równocześnie polskie przesyłki eksportowe, dla których tranzyt przez Niemcy do państw skandynawskich wzgl. obszarów zamorskich jest obecnie jedyną praktycznie osiągalną drogą wywozową.

W sprawie tej zwrócił się Wydział przemysłu, rękodzieł i handlu do Ministerstwa spraw zewnętrznych w Warszawie z prośbą o poczynienie właściwych starań.

W sprawie taryfy dorożkarskiej.

Prezydium Izby handlowej i przemysłowej zwróciło się do Dyrekcyi policyi oraz Magistratu m. Krakowa z następującem pismem:

W ostatnim czasie występują coraz częściej skargi na właścicieli dorożek w Krakowie, które dotychczas zarówno cen, pobieranych za jazdy w obrębie miasta, jak i złego stanu i gorszącego wprost wyglądu pojazdów.

Sprawa ta wymaga — zdaniem Izby — natychmiastowego uregulowania. Dzisiejszy stan nie może być dłużej tolerowany. Dorożkarze domagają się za jazdę zupełnie dowolnych cen, które dochodzą do 5 K. za kurs jazdy, przyczem obchodzą się z publicznością w sposób grubiański, uzależniając jazdę od dobrego humoru. Zdarza się bowiem, iż dorożkarz odmawia jazdy, jeżeli gość mu się nie podoba, albo też jeżeli chodzi o jazdę w dalszy okręg miasta.

Jeśli się zważy, iż w obecnych warunkach korzystają z dorożek jedynie osoby, które do tego zmusza pilny interes, to stanowisko dorożkarzy zasługuje tem bardziej na napiętnowanie.

Publiczność żali się również na to, że dorożki utrzymywane są w stanie wprost niemożliwym. Gość używający dorożki, wsiada do niej ze strachem, albowiem dorożkarz nie dba zupełnie o czystość wewnątrz pojazdu, co oczywiście sprzyja tylko szerzeniu się rozmaitych epidemii.

W końcu oświadczyła Izba gotowość wzięcia udziału w konferencji, któraby w tej sprawie została ewentualnie zwołana.

W sprawie przydziału spirytusu denaturowanego.

Izba handlowa i przemysłowa zwróciła uwagę Dyrekcyi okręgu skarbowego w Krakowie na dotkliwy brak spirytusu denaturowanego, panujący obecnie w Krakowie. W handlach, które zajmują się sprzedażą denaturatu, zostały zapasy wyczerpane, albowiem ostatni przydział ze strony Magistratu m. Krakowa nastąpił jeszcze w październiku 1918. Magistratowi przyznano wprawdzie 150 hl. spirytusu denaturowanego do rozdziału między kupców, jednak przydział towaru dotychczas nie nastąpił.

Wobec tego należałoby przyspieszyć sprawę przydziału, z którą to sprawą łączy się również ostateczne ustalenie ceny spirytusu denaturowanego loco rafinerya, jak niemniej sprawa wydania cennika na spirytus denaturowany przy sprzedaży hurtownej i detalicznej.

Unormowanie obrotu.

Wolny obrót skórami.

Rozporządzeniem z dnia 10. stycznia b. r. zarządził Wydział przemysłu, rękodzieł i handlu Ko-

misji Rządzącej wolny obrót wewnętrzny:

a) gotowemi skórmi wierzchniemi na obuwie, a to:

skórmi juchtowemi — Rosschevreaux, Rossbox;
skórmi cielęcymi — Boks cielęcy

Chevreaux i chevette we wszystkich odmianach,

antylopami glacé — zamszowemi,
owczemi naturalnymi — Naturschaf,

skórmi lakierowanemi,

skórmi kozimi wyprawnymi na wierzchy i podszewki,

skórmi świńskimi,

skórmi safianowemi i wkładkowemi,

b) obuwem we wszystkich rodzajach i jakościach,

c) skórmi wyprawnymi z włosiem, a to baraniami, owczemi, kozimi, króliczemi, i zajęczemi dla celów kuśnierskich,

d) surowemi skórmi baraniami, owczemi, jagnięcemi, kozłemi, króliczemi, zajęczemi, psiami, sarniami, świńskimi, i wszystkimi innemi z wyjątkiem surowych skór bydłych t. j. byczych, wołowych, krowich, jałowiczych, żarłoków i cielęcych jak również końskich i źrebców.

Równocześnie znosi niniejsze rozporządzenie obowiązujące dotychczas ceny maksymalne na wymienione powyżej skóry i obuwie.

Wymienione skóry i obuwie mogą koleje i przedsiębiorstwa przewozowe wodne przyjmować do przewozu tylko za dołączeniem przez nadawcę do listu przewozowego certyfikatu przewozowego, wystawionego przez Biuro przemysłów skórnicych w Krakowie.

Wszystkie rozporządzenia i obwieszczenia dawnego państwa austriackiego, dotyczące obrotu skórmi i obuwem, o ile sprzeczne są z niniejszym rozporządzeniem, tracą moc prawną.

Przekroczenia tego rozporządzenia karane będą przez władze polityczne pierwszej instancji karami pieniężnymi do K 20.000 — albo karami aresztu do sześciu miesięcy.

W sprawie tej wystosowała Izba handlowa i przemysłowa do Polskiej Komisji Likwidacyjnej następujące pismo:

„Pismem z dnia 22. stycznia br. L. 106/P. S. podaną została Izbie handlowej i przemysłowej w Krakowie do wiadomości treść rozporządzenia Wydziału przemysłu, rękodzieł i handlu PKL z dnia 10. stycznia 1919 L. 106/5./P. w przedmiocie obrotu gotowemi skórmi wierzchniemi na obuwie, obuwem, skórmi gotowemi z włosiem dla celów kuśnierskich, surowemi skórmi baraniami, owczemi, jagnięcemi, kozłemi, króliczemi i zajęczemi.

W § 1. zacytowanego rozporządzenia postanowiono, że obrót wewnętrzny jest wolny, o ile chodzi o skóry gotowe i surowe oraz obuwie, wymienione w tym paragrafie.

Natomiast postanowiono w § 3. tego rozporządzenia, że wymienione w § 1. skóry i obuwie mogą koleje i przedsiębiorstwa przewozowe wodne przyjmować do przewozu tylko za dołączeniem przez nadawcę do listu przewozowego certyfikatu przewozowego, wystawionego przez Biuro przemysłów skórnicych w Krakowie.

Zdaniem Izby zachodzi pomiędzy jednym i drugim paragrafem sprzeczność, bo jeżeli wypowiedziano zasadę, że obrót wewnętrzny odnośnymi towarami jest wolny, to nie można krępować tego obrotu wewnątrz kraju ograniczeniami, wymagającymi do przewozu w obrębie kraju certyfikatu przewozowego.

Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie pozwala sobie zwrócić uwagę Polskiej Komisji Likwidacyjnej na tę sprzeczność, która właściwie czyni iluzorycznem całe rozporządzenie.

Paragraf 3. nakłada bowiem na strony interesowane obowiązki starania się o certyfikat przewozowy w Biurze przemysłów skórnicych w Krakowie, co zwłaszcza dla producentów zamieszkanych stanowi wielkie utrudnienie i narazi ich na stratę czasu i kosztu, połączone z przyjazdem do Krakowa, a w dalszej konsekwencji prowadzi do podrożeń samego towaru.

Izba czyni tedy wniosek o wyeliminowanie przepisu § 3. z rozporządzenia, który — o ile chodzi o obrót wewnętrzny — niema zdaniem Izby uzasadnienia“.

Wolny obrót towarami tekstylnymi.

Wydział przemysłu, rękodzieł i handlu P. K. L. w Krakowie zarządził z dniem 22. stycznia 1919 wolny obrót handlowy wewnątrz kraju wszystkimi wykończonemi tkaninami oraz gotową odzieżą i bielizną, które w czasie ogłoszenia tego zarządzenia już się w handlu znajdują lub też na podstawie zwolnień udzielonych fabrykom zostaną wprowadzone w obrót handlowy.

Równocześnie zniesiono ceny maksymalne tych przedmiotów oraz uchylono obowiązek dołączania poświadczeń przewozowych.

Obrót niektórymi artykułami żywności.

Rozporządzeniem Polskiej Komisji Likwidacyjnej zniesiono ceny maksymalne oraz wszelkie ograniczenia obrotu zaprowadzone na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917, Nr. 307 Dz. u. p. co do jarzyn świeżych i suszonych, konserw jarzynowych, owoców świeżych i suszonych, przetworów owocowych, miodu, nierogacizny, dziczyzny, mięsa, tłuszczu, przetworów mięsnych, jelit, wędlin, natłtu, drobiu, ryb, słomy i siana. Równocześnie zezwolono na wolny obrót tymi przedmiotami w obszarze, na który rozciąga się zakres działania P. K. L.

Przesyłka i przewóz artykułów tych odbywa się wewnątrz kraju bez poświadczeń transportowych. Wyjąwszy jeżeli towary te mają być przesyłane lub przewożone do powiatów: Chrzanów, Oświęcim, Biała, Bielsko, Frysztat, Cieszyn, Żywiec, Myślenice, Nowy Targ, Nowy Sącz, Grybów, Gorlice, Jasło, Krosno, Sanok, Lisko. Wymagane w tych wypadkach poświadczenia transportowe wydają władze polityczne pierwszej instancji i zawiadamiają o wydaniu Krajowy Urząd Gospodarczy oraz władze polityczne pierwszej instancji tego powiatu, do którego przesyłka idzie.

Artykuły wymienione powyżej mogą być wysyłane lub wywożone poza granicę obszaru na który rozciąga się zakres działania P. K. L. jedynie za zezwoleniem Urzędu przywozu i wywozu P. K. L. w Krakowie, które to zezwolenie zastępuje także miejsce poświadczenia transportowego.

Rozporządzenie to nie narusza przepisów ustawowych o potrzebie zezwolenia władzy politycznej na handel przedmiotami objętymi niniejszem rozporządzeniem oraz odpowiedzialności karnej za podbijanie cen, za rozmyślne umieszczanie w papierach handlowych fałszywych dat i t. d.

Ceny maksymalne wódki.

Na żądanie P. K. L. wydała Izba handlowa i przemysłowa w sprawie ustanowienia cen maksymalnych na wódkę następującą opinię:

„Przy ustanowieniu rzeczonych cen maksymalnych musimy odróżnić dwa czasokresy obowiązujące tychże cen. Pierwszy czasokres dotyczy czasu obecnego i ma być przejściowy. Ceny na ten czasokres ustanowione miałyby obowiązywać jedynie tak długo, dopóki Polska Komisja Likwidacyjna nie zarządzi przydziału spirytusu do wyrobu wódek, względnie do konsumcyi.

Skutkiem tego, iż dawna austriacka Centrala spirytusowa nie przydziela począwszy od 1. września 1917 spirytusu do konsumcyi, zmuszeni byli przemysłowcy nabywać w tym czasie surogaty, jak destylat winny, jałowcowy i śliwowiec po wysokich cenach. Tak n. p. notowało Towarzystwo dla zbytu destylatu winnego „Svega“ destylat winny po K 95.— za 100° loko miejsce rozdzielcze, bez opłat.

Licząc się z tym faktem oraz z okolicznością, iż w obrocie handlowym znajdują się jeszcze pewne zapasy tego po wysokich cenach nabytego produktu, proponuje Izba po wysłuchaniu interesentów następujące ceny wytyczne względnie maksymalne, a mianowicie:

I. Dla wódki w naczyniach i flaszках, zamkniętych na sposób handlowy, c e n y w y t y c z n e w następującym wymiarze:

a) przy sprzedaży hurtownej wolno przemysłow-

com doliczać do ceny kosztów 10% tytułem zysku brutto;

b) przy sprzedaży detalicznej wolno przemysłowcom doliczać do ceny kosztów 25% tytułem zysku brutto.

Ad a). Pod sprzedażą hurtowną należy rozumieć sprzedaż dokonywaną na rzecz innych kupców i szynkarzy.

Ad b). Pod sprzedażą detaliczną należy rozumieć sprzedaż na rzecz konsumentów.

II. Dla wódki przy sprzedaży kieliszkowej następujące c e n y m a k s y m a l n e :

a) za kieliszek wódki o pojemności 1/50 l.	K 2.—
b) „ „ „ „ 1/40 „ „ „	2.50
c) „ „ „ „ 1/30 „ „ „	3.—

Ceny powyższe rozumieją się za wódki bez względu na stopniowość i jakość.

Ceny ad I. i II. ustanowione zostały przy uwzględnieniu obowiązujących obecnie opłat rządowych i gminnych. Mają one obowiązywać — jak wyżej zaznaczono — tylko przez czas przejściowy i to aż do chwili, kiedy oddanym zostanie do konsumcyi spirytus po cenach przez Polską Komisję Likwidacyjną ustanowionych, najdłużej jednak przez 30 dni po zatwierdzeniu i ogłoszeniu proponowanych cen wytycznych i maksymalnych przez Polską Komisję Likwidacyjną.

Po upływie powyższego okresu przejściowego proponuje Izba, biorąc za podstawę cenę 30 K za spirytus 100° rektyfikowany, przeznaczony do konsumcyi, następujące ceny maksymalne:

I. Przy sprzedaży spirytusu rektyfikowanego 95%:

a) poniżej 5 l. . . .	K 40.—	za 1 litr,
b) powyżej 5 l. — 25 l.	K 35.—	za 1 litr

Ceny powyższe rozumieją się bez naczynia i opakowania oraz bez dodatku gminnego.

II. Przy sprzedaży z wyżej wódki i rumu 40%:

a) przy sprzedaży hurtownej do dalszej odsprzedaży w ilości ponad 5 litrów w jednym lub kilku naczyniach K 16.— za litr;

b) przy sprzedaży detalicznej konsumentom w ilości od 1/8 l. do 5 l. w jednym lub kilku naczyniach i na miarę do konsumcyi poza lokal K 24.— za 1 litr.

W cenach ad a) i b) nie mieszczą się ani koszt naczynia i opakowania ani też dodatek gminny.

c) w wyszynku:

1. za kieliszek o pojemności $\frac{1}{50}$ litra 60 hal.
2. za kieliszek o pojemności $\frac{1}{40}$ litra 80 hal.
3. za kieliszek o pojemności $\frac{1}{30}$ litra 1 K
bez dodatku gminnego.

Powyższa taryfa nie obejmuje wódek słodzonych, jak rosolisów i likierów oraz rumu Jamaiki, konia-

ków, śliwownicy itp. Wymienione gatunki wódki należą bowiem do napojów zbytkownych i jako takie nie wymagają — zdaniem Izby — maksymowania.

Przy tej sposobności pozwala sobie Izba zwrócić uwagę, iż w ostatnich czasach, mimo istniejącego zakazu, wprowadza się do kraju znaczne ilości spirytusu i wódek z zagranicy bez podatku i bez opłaty na rzecz Skarbu Polskiego. Tym nadużyciom należałoby czempnąć tamę położyć zarówno w interesie Skarbu Państwa, jak niemniej w interesie ograniczenia handlu spekulacyjnego napojami spirytusowymi.

Ceny spirytusu.

Komisyja Rządząca uchwaliła po wysłuchaniu opinii Komisji spirytusowej następujące ceny spirytusu loco rafineria bez naczyń:

- 1) za spirytus 100% rektyfikowany przeznaczony do konsumpcji, celów aptekarskich leczniczych (łącznie z podatkiem) i naukowych K 30.—
- 2) za spirytus denaturowany wolny od podatku, przeznaczony po zakażeniu szczegół. środkami denaturacyjnymi do celów przemysłowych, oraz za spirytus do fabrykacji octu po K 7.— za 1 litr.
- 3) za spirytus zakażony ogół. środkiem denaturacyjnym K 5.— za 1 l., prócz należności kontrolnej.

Ceny octu.

Na życzenie Komisji spirytusowej zaproponowała Izba handlowa i przemysłowa — po wysłuchaniu interesentów — następujące ceny maksymalne na ocet stołowy i t. zw. „ocet spirytusowy“, biorąc za podstawę cenę spirytusu do fabrykacji octu po K 7.— za 1 litr.

a) Przy sprzedaży hurtowej za ocet spirytusowy bez względu na siłę, jednak 7.5% najmniej zawartości kwasu:

a) przy odbiorze 1 beczki powyżej 450 l., wzgl. kilku beczek takiej objętości za 1% kwasu K 22.70

b) przy odbiorze 10—450 l. za 1% kwasu K 24.40

b) Przy sprzedaży detalicznej dla konsumentów:

a) ocet stołowy najmniej 2½% zawartości kwasu za 1 litr K —80

b) ocet spirytusowy 7.5% zawartości kwasu za 1 litr K 2.40.

Ceny powyższe rozumieją bez ambalaży, lokoiniejsce produkcji.

Obrót materyałami żelaznymi.

Po myśli rozporządzenia Wydziału przemysłu, rękodzielnictwa i handlu P. K. L. podlegają uregulowaniu obrotu wszelkiego rodzaju: surowiec żelazny, półwyroby, żelazo sztabowe względnie walcowane, stal, żelazo lane i rury.

Zarządzono powszechnie zajęcie powyższych ro-

dzajów żelaza i stali u producentów co do ilości, przekraczających własne zapotrzebowanie dla celów przeróbki i innych produkcyjnych lub reparacyjnych, tudzież spis zapasów, znajdujących się u producentów w dniu 30. grudnia 1918.

Gospodarowanie wszystkimi zapasami, jakoteż dalszą produkcją i importem poruczono Komisji obrotu żelazem (Kraków) wybranej przez Tymczasową Radę handlowo-przemysłową.

Z całej ilości zajętych zapasów i dalszej produkcji oddano do wolnego obrotu w obrębie Państwa Polskiego 50% wszystkich sort żelaza i stali z wyjątkiem żelaza taśmowego i rur z tem, że po stwierdzeniu takiego zapotrzebowania, które będzie musiało być zabezpieczone przez zatrzymanie zajęcia zapewne dalsze procenty zapasów i produkcji zostaną zwolnione do wolnego obrotu wewnętrzznego.

Przesyłki kolejowe żelaza i stali w obrębie Państwa Polskiego nie wymagają poświadczeń transportowych.

Obrót zagranicą wymaga zezwolenia P. K. L., a pozwolenia wywozowe, przewozowe i przywozowe w obrocie z zagranicą będą wydawane przez Urząd wywozu i przywozu (Kraków, Rynek, Krzysztofor III p.).

Zakaz wywozu cementu z Galicyi.

Wydział przemysłu rękodzielnictwa i handlu P. K. L. zarządził zakaz wywozu cementu z Galicyi.

Wszystkie funkcje Związku gospodarczego austriackich fabryk cementu odnośnie do Galicyi przechodzą na Krajowy Urząd odbudowy, który już obecnie jest urzędem rozdzielczym dla tych ilości cementu, które są przeznaczone na bezpośrednie cele odbudowy kraju.

Wszystkim krajowym fabrykom cementu zabroniono sprzedawać cement komukolwiek bez pozwolenia Krajowego Urzędu odbudowy. Wyjątek stanowią dostawy dla kolei.

Obrót szkłem taflowem.

Wydział przemysłu, rękodzielnictwa i handlu P. K. L. zarządził z dniem 10. stycznia b. r. zajęcie na rzecz Państwa zapasów szkła taflowego na szyby zwykłe, oraz szkła solinowego znajdującego się na obszarze, podlegającym władzy terytorialnej P. K. L. Wyjęte z pod zajęcia jest szkło taflowe innego rodzaju jak np. ornamentowe, katedralne, matowe, muslinowe, luskowe, żeberkowe.

Nie podlega zajęciu szkło taflowe, które znajduje się w posiadaniu majstrów szklarskich, oraz osób potrzebujących szkła w danych ilościach na budowlę. przez siebie prowadzone lub dla nich wykonywane przez kogo innego, o ile łączny zapas jednego posiadacza nie przekracza ilości 500 m².

Pozbywanie szkła taflowego przez producentów i handlarzy bez pozwolenia Wydziału przemysłu, rękodzieł i handlu P. K. L. w każdym poszczególnym wypadku jest zakazane.

Wszyscy producenci i handlarze a także innej kategorii posiadacze większej ilości szkła taflowego, niż 500 m² obowiązani są najpóźniej do 8-miu dni po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia zgłosić zapasy tegoż szkła w Biurze przemysłu handlu PKL (Kraków, Rynek 32) a to według stanu z dnia 31. grudnia 1918, a następnie zgłaszać zapasy najpóźniej do dnia 5-go każdego miesiąca według stanu z dnia ostatniego każdego ubiegłego miesiąca.

Wydział przemysłu, rękodzieł i handlu PKL regulować będzie ceny szkła, a w razie potrzeby ustali także gatunek (grubość) szkła, które będzie się miało wyrabiać.

Zgłoszenia o przydział szkła taflowego mają być przedkładane Biuru przemysłu szklanego przy wydziale przemysłu, rękodzieł i handlu PKL.

Przesyłki szkła taflowego wszelkiego rodzaju przyjmować można do przewozu koleją lub drogą kołową jedynie wtedy, jeśli do listu przewozowego dołączono, względnie wręczono woźnicy poświadczenie przewozowe wystawione przez Biuro przemysłu szklanego przy Wydziale przemysłu, rękodzieł i handlu PKL. Przymus poświadczeń przewozowych obowiązuje także przy przesyłkach przechodzących tylko przez granice państwa (Transito), dalej przy przesyłkach z zagranicy, wreszcie przy przesyłkach wychodzących z kraju za granicę.

Począwszy od dnia ogłoszenia rozporządzenia aż do odwołania ustanawia się następujące ceny szkła:

1. Cena obowiązująca producenta loco stacya nadawcza wynosi za 1 m²:

a) szkła zwykłego miarowego 4/4 do 150 cm. dod. Kor. 23.—,

do 220 cm. dod. Kor. 24.—;

b) szkła solinowego 2 mm grubego o 30% więcej od cen poprzednich,

c) szkła solinowego 3 mm grubego, o dalsze 30% więcej od cen za szkło 2 mm grube,

2. Cena obowiązująca sprzedawcę, wynosi za 1 m²:

a) szkła zwykłego miarowego 4/4 do 150 cm, add. Kor. 27.—,

do 220 cm. add Kor. 28.—,

b) szkła solinowego 2 mm grubego o 30 % więcej od cen poprzednich,

c) szkła solinowego 3 mm o dalsze 30% więcej od cen poprzednich ad 2/b.

Przekroczenia postanowień niniejszego rozporządzenia karane będą przez władzę polityczną I. instancyi grzywną do 20000 K, względnie aresztem do 6-ciu miesięcy.

Informacje.

Wojskowe Biuro pośrednictwa pracy dla zdemobilizowanych żołnierzy.

Przy Komendzie miasta Krakowa zostało utworzone wojskowe biuro pośrednictwa pracy dla zdemobilizowanych żołnierzy.

Zgłoszenia pracodawców i pracobiorców przyjmuje się ustnie lub pisemnie pod adresem: Ekspozytura wojskowa Biura pośrednictwa pracy przy Komendzie m. Krakowa, ul. Kanonicza 1, 16.

Filia niemiecko-austriackiego Biura obrotu towarowego.

W Filii niemiecko-austriackiego Biura obrotu towarowego w Krakowie rozpoczęto czynności w lokalu przy ul. Poselskiej 1. 17.

Zmiany w rejestrze handlowym.

Zmiany i dodatki przeprowadzono przy firmach:

Księgarnia i drukarnia Związkowa w Chrzanowie. Ska z ograniczoną odpowiedzialnością, (likwidacya Spółki).

Dobrzechowska parowa fabryka cegły, dachówek i drenów, Spółka z ogr. odpow. w Krakowie (udzielenie prokury).

Wojenna Centrala handlowa, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie (zmiana kontraktu spółki).

„Hurtownia Leopold Wulkan“, Spółka z ogr. odpowiedzialnością, Filia w Krakowie (prokurę Jakóba Wulkana wykreślono).

„Asbit“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie (zmiana w zarządzie).

„Zjednoczone firmy Drobner“, Kraków, Spółka z ogr. odpowiedzialz. (udzielenie prokury).

„Brassika“, Prądnicka fabryka kiszzonej kapusty, Spółka z ogr. odpow. (zmiana kontraktu spółki, podwyższenie kapitału, zmiany w zarządzie).

„Barbakan“, Spółka z ogr. odpow. w Krakowie (zmiany w zarządzie).

K. k. Priv. Bank und Wechselstuben-Aktiengesellschaft „Mercur“, Filiale in Krakau (wykreślenie prokury Jakóba D. Pastera).

Bank przemysłowy dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, Filia w Krakowie (zmiany w Dyrekcji).

„Azot“, Towarzystwo akcyjne w Borach, (udzielenie prokury).

Towarzystwo akcyjne zachodnio-galicyjskie elektryczni okręgowych (zmiany w Radzie zawiadowczej).

Bracia Bilewscy, dawniej J. Czynciel i syn (udzielenie prokury).